

Komunikat dla beneficjentów dotyczący realizacji projektów w ramach RPO WO 2014-2020 w związku z sytuacją epidemiologiczną

W związku z zagrożeniem epidemiologicznym na terenie UE oraz wprowadzonymi i przyszłymi działaniami zapobiegającymi rozprzestrzenianiu się koronawirusa SARS-Cov-2 w Polsce, które mogą mieć wpływ na realizowanie projektów finansowanych ze środków EFS oraz EFRR Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 (IZ) informuje, co następuje.

REALIZACJA PROJEKTÓW

- (1) IZ apeluje, aby od dnia 11.03.2020 r., beneficjenci uwzględniali w swoich działaniach bieżącą i przyszłą sytuację epidemiologiczną związaną z koronawirusem, w tym zalecenia właściwych organów i służb, szczególne przepisy prawa, zakazy zgromadzeń, przemieszczania się osób i innych ograniczeń w wykonywaniu pracy czy działalności organów. Ważne jest, aby kierować się w działaniach zachowaniem dobrostanu uczestników projektów, personelu projektu i innych osób zaangażowanych w realizację projektu czy pracowników wykonawców. Trzeba mieć ponadto świadomość, iż działania w projekcie mogą pośrednio oddziaływać na pozostałą część społeczeństwa. W szczególności IZ rekomenduje, aby beneficjenci:
 - ograniczyli planowanie i organizowanie nowych wyjazdów krajowych/zagranicznych do czasu unormowania sytuacji w Polsce i krajach docelowych,
 - rozważyli zmianę harmonogramu realizacji działań w projekcie,
 - rozważyli zmianę formy działania (np. szkolenie w grupie na szkolenia w formie e-learningu).
- (2) Mając na uwadze powyższe, obecna sytuacja epidemiologiczna może wpłynąć na postęp rzeczowy, finansowy oraz wykonanie wskaźników i celów projektu. W ramach projektów odwoływanych jest lub przenoszonych na inny (bliżej nieokreślony) termin wiele wizyt zagranicznych i krajowych, targów, szkoleń, spotkań, konferencji, staży, oraz innych form wsparcia.
- (3) W celu zminimalizowania możliwych do wystąpienia negatywnych skutków zawieszenia lub ograniczenia realizacji projektów, IZ rekomenduje:
 - wydłużenie terminu realizacji projektu o czas niezbędny do zrealizowania pierwotnie określonego zakresu rzeczowego,
 - dokonanie analizy projektu pod kątem możliwości przeznaczenia środków na inne cele projektowe.Każda zaproponowana zmiana, w tym w szczególności zmiana wskaźników realizacji projektów musi zostać zaakceptowana przez IZ/IP. W celu przedstawienia zmian w projekcie, konieczne jest przedłożenie formularza zmian wraz z zaktualizowanym wnioskiem o dofinansowanie.
- (4) Niektóre wydatki na zaplanowane działania projektowe mogły zostać już poniesione w formie przedpłaty, zaliczki np. za hotele, bilety kolejowe, loty, itp., a ich odzyskanie od dostawców,

usługodawców jest niemożliwe pomimo niewykorzystania, rezygnacji beneficjenta lub wycofania się uczestników. Tego typu sytuacje mogą zostać uznane przez IZ/IP, pod pewnymi warunkami, za działanie siły wyższej, a wydatki z nimi związane, a w szczególnych przypadkach podjęte zobowiązania finansowe rozliczone w projekcie, jako wydatki kwalifikowalne. Aby wydatki związane z działaniem siły wyższej mogły zostać uznane za kwalifikowalne, beneficjent powinien wykazać, iż podjął działania zmierzające do ograniczenia rozmiaru poniesionych wydatków bez realizacji świadczenia z nimi związanego. W szczególności będą to sytuacje, w których przy zachowaniu należytej staranności:

- niemożliwe będzie w okresie realizacji projektu przeniesienie na inny termin, obecnie niemożliwy do określenia danej usługi, dostawy, świadczenia itp.;
 - niemożliwy będzie zwrot kosztów poniesionych na rzecz świadczeniodawcy, usługodawcy, wykonawcy, personelu projektu za usługę/dostawę niewykonaną z powodu wycofania się uczestników, odwołania przez beneficjenta formy wsparcia, a beneficjent jednocześnie udowodni, iż podjął działania w celu odzyskania tych środków (minimalizacja kosztów) lub wykaże, iż pierwotne warunki zamówienia i wyboru najkorzystniejszej oferty nie zakładały zwrotów z tytułu niewykorzystania (np. bilety lotnicze, noclegi);
 - niemożliwa będzie (np. ze względu na brak adekwatnego czasu na reakcję) zmiana na inną równorzędną formę realizacji wsparcia (np. szkolenie, spotkanie uczestników w jednym miejscu na szkolenie, spotkanie z wykorzystaniem transmisji internetowej, telekonferencji itp.);
- (5) Dopuszczalna będzie akceptacja przez IZ/IP kosztów niezrealizowanych działań projektowych w w/w sytuacjach, pod warunkiem, że beneficjent:
- zaciągnął zobowiązania na ten cel przed 11.03.2020 r.,
 - wykaże zachowanie ścieżki audytu w zakresie braku możliwości odzyskania poniesionych na ten cel środków,
 - uzasadni powody odwołania planowanej formy wsparcia (np. ograniczone możliwości wjazdu do danego kraju w związku z pandemią koronawirusa, brak zgody uczestników projektu na udział w planowanej formie wsparcia, itp.).
- (6) W przypadku braku możliwości wykonywania zadań określonych w projekcie przez personel projektu, spowodowany obecną sytuacją epidemiologiczną, IZ/IP ma możliwość kwalifikowania kosztów jego wynagrodzenia. W celu zapewnienia realizacji form wsparcia objętych projektem, IZ/IP dopuszcza możliwość wydłużenia okresu zatrudnienia personelu projektu. Warunkiem kwalifikowania wynagrodzeń jest zgodność z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014-2020. W przypadku kosztów pośrednich obowiązują zapisy w/w Wytocznych.
- (7) Ostateczna decyzja o kontynuacji pierwotnie przewidzianych form wsparcia uczestników /personelu projektu polegających m.in. na wyjazdach, konferencjach, delegacjach, szkoleniach, targach, usługach zdrowotnych lub społecznych należy do beneficjenta. Decyzja ta powinna być poprzedzona świadomą zgoda uczestników/personelu projektu, o ile nie będzie odmiennych regulacji wynikających z przepisów nadzwyczajnych wpływających na ograniczenia jej wykonania.

Każdy przypadek dotyczący kwalifikowalności wydatków na działania projektowe niezrealizowane w związku z zagrożeniem epidemiologicznym i możliwych zmian w projekcie, będzie rozpatrywany przez IZ/IP indywidualnie.

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

(1) Prawidłowa realizacja zamówień publicznych, w ramach projektów o wartościach powyżej 50.000 zł (wg zasady konkurencyjności i prawa zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm. Dalej Pzp), z przyczyn analogicznych jak dla projektu, również może być zagrożona. Sytuacja taka może dotyczyć zarówno dostaw, usług i robót budowlanych. Mogą występować trudności w realizacji pełnego zakresu świadczenia, jak i terminu jego wykonania. Co istotne, w obu wskazanych wyżej procedurach udzielania zamówień, ich realizacja oparta jest na zawieranych pisemnych umowach. Ewentualna możliwość zmiany umowy o zamówienie publiczne powinna być rozważana przez beneficjanta pod kątem (i) wcześniejszego przewidzenia możliwości wprowadzenia zmian w umowie (zmiany przewidziane w postaci jednoznacznych postanowień umownych, które określają ich zakres i charakter oraz warunki wprowadzenia zmian), a w przypadku braku przewidzianych zmian pod kątem (ii) przesłanek wynikających z ustawy prawo zamówień publicznych (art. 144 Pzp) i analogicznych zapisów zasady konkurencyjności w zakresie dopuszczalnych zmian postanowień umowy (sekcja 6.5.2. pkt 20).

(i) W przypadku, gdy zapisy samej umowy bądź specyfikacja istotnych warunków zamówienia / zapytanie ofertowe lub ogłoszenie o zamówieniu przewidywało możliwość zmiany umowy np. przesunięcia terminu realizacji umowy, w przypadku zaistnienia siły wyższej, zamawiający będzie mógł zawrzeć aneks do umowy, jeżeli za siłę wyższą uważa się zdarzenie zewnętrzne, na które strony umowy nie miały wpływu, niemożliwe lub praktycznie niemożliwe do przewidzenia, którego skutkiem nie można zapobiec. Jako przykłady takich zdarzeń w umowach wskazuje się działania sił przyrody (np. powódzie, pożary, epidemie), działania zbiorowości ludzkich (np. zamieszki, konflikty zbrojne, akty terroru) oraz działania władz (np. ograniczenia eksportowe i importowe, zamknięcie niektórych instytucji, inne zakazy lub nakazy). Obecna sytuacja epidemiologiczna niewątpliwie jest przyczyną zewnętrzną, niezależną od wykonawcy i zamawiającego i jako taka może być kwalifikowana jako siła wyższa, jeżeli dana umowa nie stanowi inaczej.

(ii) W Pzp nie wskazano wprost możliwości zmiany umów z powodu siły wyższej. Jeżeli więc Zamawiający nie przewidział możliwości zmian z powodu siły wyższej, może wówczas rozpatrywać możliwość zmian na podstawie innych ustawowych przesłanek. Przykładowo, jeśli wartość zmian nie przekroczy 50 proc. wartości całej umowy, to aneks jest dopuszczalny na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 3 Pzp.

Obecna sytuacja epidemiologiczna ujawnia, że warto umieszczać zapisy dotyczące siły wyższej w umowach o zamówienia publiczne związane z możliwością jej zmiany czy wyłączenia odpowiedzialności z tytułu kar umownych. O ile wykonawcy realizujący umowy zawarte przed/czy zawarte w wyniku zamówień wszczętych przed 11.03.2020 r. mogą powołać się, wnioskując o zmianę umowy na okoliczności, których nie byli w stanie przewidzieć, o tyle ci, którzy składają oferty po 11.03.2020 r. w postępowaniach powinni już uwzględniać ryzyka związane z pandemią koronawirusa. Zamawiający powinni rozważyć w obecnej sytuacji możliwość przewidzenia zmienności czynników

cenotwórczych czy terminu realizacji adekwatnie do rozwijającej się sytuacji, zmiany sposobów realizacji świadczenia i zastosować stosowne klauzule na przyszłość.

IZ podkreśla, iż to na beneficjencie spoczywa odpowiedzialność za prawidłowość udzielania zamówień publicznych, a tym samym za prawidłowość wprowadzania zmian w umowach. IZ rekomenduje śledzenie opinii, interpretacji Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych w zakresie PZP w związku z sytuacją epidemiologiczną.

Niniejszy komunikat obowiązuje do odwołania i może ulegać zmianom, o czym IZ będzie informować poprzez stronę internetową rpo.opolskie.pl oraz za pomocą systemu SL.